

MERSİN ÜNİVERSİTESİ KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
YAYINLARI
MERSIN UNIVERSITY PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF
CILICIAN ARCHAEOLOGY

OLBA

XXX

(Ayrıbasım / Offprint)

KAAM YAYINLARI

OLBA

XXX

© 2022 Mersin Üniversitesi/Türkiye

ISSN 1301 7667

Yayıncı Sertifika No: 51520

OLBA dergisi;

ARTS & HUMANITIES CITATION INDEX, EBSCO, PROQUEST

ve

TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanlarında taranmaktadır.

Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün (DAI) Kısaltmalar Dizini'nde 'OLBA' şeklinde yer almaktadır.

OLBA dergisi hakemlidir. Makalelerdeki görüş, düşünce ve bilimsel değerlendirmelerin yasal sorumluluğu yazarlara aittir.

The articles are evaluated by referees. The legal responsibility of the ideas, opinions and scientific evaluations are carried by the author.

OLBA dergisi, Mayıs ayında olmak üzere, yılda bir kez basılmaktadır.

Published each year in May.

KAAM'ın izni olmadan OLBA'nın hiçbir bölümü kopya edilemez.

Alıntı yapılması durumunda dipnot ile referans gösterilmelidir.

It is not allowed to copy any section of OLBA without the permit of the Mersin University

(Research Center for Cilician Archaeology / Journal OLBA)

OLBA dergisinde makalesi yayımlanan her yazar, makalesinin baskı olarak ve elektronik ortamda yayımlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını OLBA dergisine devretmiş sayılır.

Each author whose article is published in OLBA shall be considered to have accepted the article to be published in print version and electronically and thus have transferred the copyrights to the Mersin University

(Research Center for Cilician Archaeology / Journal OLBA)

OLBA'ya gönderilen makaleler aşağıdaki web adresinde ve bu cildin giriş sayfalarında belirtilen formatlara uygun olduğu takdirde basılacaktır.

Articles should be written according to the formats mentioned in the following web address.

Redaktion: Doç. Dr. Deniz Kaplan

OLBA'nın yeni sayılarında yayınlanması istenen makaleler için yazışma adresi:

Correspondance addresses for sending articles to following volumes of OLBA:

Prof. Dr. Serra Durugönül

Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü

Çiftlikköy Kampüsü, 33342 Mersin - TURKEY

Diğer İletişim Adresleri

Other Correspondance Addresses

Tel: +90 324 361 00 01 • 14730 / 14734

Fax: +90 324 361 00 46

web mail: www.kaam.mersin.edu.tr

www.olba.mersin.edu.tr

e-mail: sdurugonul@gmail.com

Baskı / Printed by

Ulusoy Ofset Matbaacılık Reklamcılık İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Turhan Cemal Beriker Bulvarı No.210 Seyhan / ADANA

Tel: +90 322 432 22 32 Fax: +90 322 431 69 94 • Sertifika No: 51520

Grafik / Graphic

Digilife Dijital Basım Yay. Tan. ve Org. Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Güvenevler Mah. 1937 Sk. No.33 Yenişehir / MERSİN

Tel: +90 324 231 14 16 • www.digilifemersin.com

MERSİN ÜNİVERSİTESİ KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KAAM) YAYINLARI-XXX
MERSIN UNIVERSITY PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF
CILICIAN ARCHAEOLOGY (KAAM)-XXX

Editörler

Serra DURUGÖNÜL
Murat DURUKAN
Gunnar BRANDS
Deniz KAPLAN

OLBA Bilim Kurulu

Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL (Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Marion MEYER (Viyana Üniversitesi)
Prof. Dr. Susan ROTROFF (Washington Üniversitesi)
Prof. Dr. Kutalmış GÖRKAY (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. İ. Hakan MERT (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Eda AKYÜREK-ŞAHİN (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Yelda OLCAY-UÇKAN (Anadolu Üniversitesi)

MERSİN

2022

İçindekiler / Contents

Abdulkadir Özdemir – Abdulvahap Onur Bamyacı Murat Höyük Early Bronze Age Metal Figurine (<i>Murat Höyük Erken Tunç Çağı Metal Heykelciği</i>)	1
Fatma Şahin – Erkan Alkaç Tepebağ Höyük'ten (Ovalık Kilikia) MÖ 7. ve 6. yüzyıl Batı Anadolu Seramikleri (<i>The 7th and 6th Century BCE Western Anatolian Pottery from Tepebağ Höyük -Cilicia Pedias-</i>).....	21
Bülent Kızılduman – Seren S. Öğmen Taşlıca-Mersincik. A Multicultural Meeting Point (<i>Çok Kültürlü Yapının Buluşma Noktasında Taşlıca-Mersincik</i>)	45
Elif Özer – Ahmet Türkan – Zerrin Erdinç Aizanoi Kuzey Nekropolis'ten Bir Terrakotta Mask (<i>A Terracotta Mask From the North Necropolis of Aizanoi</i>)	83
Asil Yaman Amos Arkeolojik Yüze Araştırmalarında Ele Geçen Seramikler (<i>The Pottery from the Archaeological Surveys at Amos</i>)	113
Dragoş Măndescu Rhodian Amphora Stamps at the Foot of the Carpathians. New Evidences from the Dacian Settlement at Cetățeni (<i>Karpatların Eteklerinde Rhodos Amphora Mühürleri. Dacia Bölgesindeki Cetățeni'den Yeni Buluntular</i>)	129
Asena Kızırlıslanoğlu Elaiussa Sebaste Amphoraları Işığında Geç Antik Dönemde Karadeniz Bölgesi ve Kilikia İlişkileri (<i>The Relation of the Black Sea Region with Cilicia in Late Antique Period in the Light of the Elaiussa Sebaste Amphorae</i>)	159

Zeliha Gider-Büyüközer Knidos'tan Sıra Dışı Profil ve Bezeme Şemasına Sahip İki Taç Bloğu (<i>Two Crown Blocks with Extraordinary Profile and Ornamental Schemes from Knidos</i>)	181
Aytekin Büyüközer – Ertekin M. Doksanaltı – İbrahim Karaoğlan Knidos'un Doğu Nekropolisinden Bir Mezar: Saranda Tümülüsü ve Buluntuları (<i>A Tomb from the Eastern Necropolis of Knidos: Tumulus of Saranda and its Findings</i>)	217
Mevlüt Eliüşük – Mehmet Tekocak – Yaşar Ünlü Korykos'tan Üç Kaya Mezarı ve Buluntuları Üzerine Bir Değerlendirme (<i>An Evaluation on Three Rock-Cut Tombs and their Findings from Korykos</i>)	253
Betül Gürel Phaselis Antik Kenti Ostotheekleri (<i>Ostotheks of Phaselis</i>)	289
İlkay Göçmen The Oldest Stone Bridge of Anatolia: The Tarsus Bridge (<i>Anadolu'nun En Eski Taş Köprüsü: Tarsus Köprüsü</i>)	307
Nihal Tünen-Önen – Aykan Akçay Re-Evaluation of Three Milestones from Lycia with Digital Epigraphy Studies (<i>Lykia'dan Üç Miltaşının Dijital Epigrafi Çalışmalarıyla Yeniden Değerlendirilmesi</i>)	327
Ertan Yıldız – Fatih Onur Likya ve Karia Arasında Sınır Bölgesi Olarak Oktapolis (<i>Octapolis as the Border Region between Lycia and Caria</i>)	347
Hüseyin Uzunoglu Akmonia'dan Bir Phratra Üyesine Ait Yeni Bir Mezar Yazıtı (<i>A Newly Discovered Funerary Inscription from Akmonia Recording a Member of a Phratry</i>)	363
Güray Ünver New Dedicatory Inscriptions from Knidos (<i>Knidos'tan Yeni Adak Yazıtları</i>)	373
Emine Bilgiç-Kavak – Bilge Yılmaz-Kolancı Attouda Kentinden Yeni Bir Agonistik Yazıt (<i>A New Agonistic Inscription from Attouda</i>)	395

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
BİLİMSEL SÜRELİ YAYINI ‘OLBA’

Amaç

Olba süreli yayını; Küçükasya, Akdeniz bölgesi ve Ortadoğu’ya ilişkin orijinal sonuçlar içeren Arkeolojik çalışmalarda sadece belli bir alan veya bölge ile sınırlı kalmaksızın 'Eski Çağ Bilimleri'ni birbirinden ayırmadan ve bir bütün olarak benimseyerek bilim dünyasına değerli çalışmaları sunmayı amaçlamaktadır.

Kapsam

Olba süreli yayını Mayıs ayında olmak üzere yılda bir kez basılır. Yayınlanması istenilen makalelerin en geç her yıl Kasım ayı sonunda gönderilmiş olması gerekmektedir.

1998 yılından bu yana basılan Olba; Küçükasya, Akdeniz bölgesi ve Ortadoğu’ya ilişkin orijinal sonuçlar içeren Prehistorya, Protohistorya, Klasik Arkeoloji, Klasik Filoloji (ile Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri), Eskiçağ Tarihi, Nüvizmatik ve Erken Hıristiyanlık Arkeolojisi alanlarında yazılmış makaleleri kapsamaktadır.

Yayın İlkeleri

1. a- Makaleler, Word ortamında yazılmış olmalıdır.
b- Metin 10 punto; özet, dipnot, katalog ve bibliografya 9 punto olmak üzere, Times New Roman (PC ve Macintosh) harf karakteri kullanılmalıdır.
c-Dipnotlar her sayfanın altına verilmeli ve makalenin başından sonuna kadar sayısal süreklilik izlemelidir.
d-Metin içinde bulunan ara başlıklarda, küçük harf kullanılmalı ve koyu (bold) yazılmalıdır. Bunun dışındaki seçenekler (tümünün büyük harf yazılması, alt çizgi ya da italik) kullanılmamalıdır.
2. Noktalama (tireler) işaretlerinde dikkat edilecek hususlar:
 - a) Metin içinde her cümlemin ortasındaki virgülden ve sonundaki noktadan sonra bir tab boşluk bırakılmalıdır.
 - b) Cümle içinde veya cümle sonunda yer alan dipnot numaralarının herbirisi noktalama (nokta veya virgül) işaretlerinden önce yer almalıdır.

c) Metin içinde yer alan “fig.” ibareleri, parantez içinde verilmeli; fig. ibaresinin noktasından sonra bir tab boşluk bırakılmalı (fig. 3); ikiden fazla ardışık figür belirtiliyorsa iki rakam arasına boşluksuz kısa tire konulmalı (fig. 2-4). Ardışık değilse, sayılar arasına nokta ve bir tab boşluk bırakılmalıdır (fig. 2. 5).

d) Ayrıca bibliyografya ve kısaltmalar kısmında bir yazar, iki soyadı taşıyorsa soyadları arasında boşluk bırakmaksızın kısa tire kullanılmalıdır (Dentzer-Feydy); bir makale birden fazla yazarlı ise her yazardan sonra bir boşluk, ardından uzun tire ve yine boşluktan sonra diğer yazarın soyadı gelmelidir (Hagel – Tomaschitz).

3. “Bibliyografya ve Kısaltmalar” bölümü makalenin sonunda yer almalı, dipnotlarda kullanılan kısaltmalar, burada açıklanmalıdır. Dipnotlarda kullanılan kaynaklar kısaltma olarak verilmeli, kısaltmalarda yazar soyadı, yayın tarihi, sayfa (ve varsa levha ya da resim) sıralamasına sadık kalınmalıdır. Sadece bir kez kullanılan yayınlar için bile aynı kurala uyulmalıdır.

Bibliyografya (kitaplar için):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, New York.

Bibliyografya (Makaleler için):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inchriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, lev. LIV-LVII.

Dipnot (kitaplar ve makaleler için)

Richter 1977, 162, res. 217.

Diğer Kısaltmalar

age.	adı geçen eser
ay.	aynı yazar
vd.	ve devamı
yak.	yaklaşık
v.d.	ve diğerleri
y.dn.	yukarı dipnot
dn.	dipnot
a.dn.	aşağı dipnot
bk.	Bakınız

4. Tüm resim, çizim ve haritalar için sadece "fig." kısaltması kullanılmalı ve figürlerin numaralandırılmasında süreklilik olmalıdır. (Levha, Resim, Çizim, Şekil, Harita ya da bir başka ifade veya kısaltma kesinlikle kullanılmamalıdır).

5. Bir başka kaynaktan alıntı yapılan figürlerin sorumluluğu yazara aittir, bu sebeple kaynak belirtilmelidir.
6. Makale metninin sonunda figürler listesi yer almalıdır.
7. Metin yukarıda belirtilen formatlara uygun olmak kaydıyla 20 sayfayı geçmemelidir. Figürlerin toplamı 10 adet civarında olmalıdır.
8. Makaleler Türkçe, İngilizce veya Almanca yazılabilir. Türkçe yazılan makalelerde yaklaşık 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce yada Almanca özet kesinlikle bulunmalıdır. İngilizce veya Almanca yazılan makalelerde ise en az 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce veya Almanca özet bulunmalıdır. Makalenin her iki dilde de başlığı gönderilmelidir.
9. Özeti altında, Türkçe ve İngilizce veya Almanca olmak üzere altı anahtar kelime verilmelidir.
10. Figürlerde çözünürlük en az 300 dpi; format ise tif veya jpeg olmalıdır. Bunlar word'a gömülü olmaksızın bağımsız resimler olarak gönderilmelidir.
11. Dizilim (layout): Figürler ayrıca mail ekinde bir defada gelecek şekilde yani düşük çözünürlükte pdf olarak kaydedilerek dizilimi (layout) yapılmış şekilde yollanmalıdır.
12. Metin, figürler ve figürlerin dizilimi (layout); ayrıca makale içinde kullanılan özel fontlar 'zip'lenerek, We Transfer türünde bir program ile bilgisayar ortamında gönderilmelidir; çıktı olarak gönderilmesine gerek yoktur. İstendiği takdirde hepsi Dergi Park'a yüklenebilir.

MERSIN UNIVERSITY
‘RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY’
JOURNAL ‘OLBA’

Scope

Olba is printed once a year in May. Deadline for sending papers is the end of November each year.

The Journal ‘Olba’, being published since 1998 by the ‘Research Center of Cilician Archeology’ of the Mersin University (Turkey), includes original studies done on prehistory, protohistory, classical archaeology, classical philology (and ancient languages and cultures), ancient history, numismatics and early christian archeology of Asia Minor, the Mediterranean region and the Near East.

Publishing Principles

1. a. Articles should be written in Word programs.
 - b. The text should be written in 10 puntos ; the abstract, footnotes, catalogue and bibliography in 9 puntos ‘Times New Roman’ (for PC and for Macintosh).
 - c. Footnotes should take place at the bottom of the page in continuous numbering.
 - d. Titles within the article should be written in small letters and be marked as bold. Other choices (big letters, underline or italic) should not be used.
2. Punctuation (hyphen) Marks:
 - a) One space should be given after the comma in the sentence and after the dot at the end of the sentence.
 - b) The footnote numbering within the sentence in the text, should take place before the comma in the sentence or before the dot at the end of the sentence.
 - c) The indication fig.:
 - *It should be set in brackets and one space should be given after the dot (fig. 3);
 - *If many figures in sequence are to be indicated, a short hyphen without space between the beginning and last numbers should be placed (fig. 2-4); if these are not in sequence, a dot and space should be given between the numbers (fig. 2. 5).

- d) In the bibliography and abbreviations, if the author has two family names, a short hyphen without leaving space should be used (Dentzer-Feydy); if the article is written by two or more authors, after each author a space, a long hyphen and again a space should be left before the family name of the next author (Hagel – Tomaschitz).
3. The ‘Bibliography’ and ‘Abbreviations’ should take part at the end of the article. The ‘Abbreviations’ used in the footnotes should be explained in the ‘Bibliography’ part. The bibliography used in the footnotes should take place as abbreviations and the following order within the abbreviations should be kept: Name of writer, year of publishment, page (and if used, number of the illustration). This rule should be applied even if a publishment is used only once.

Bibliography (for books):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, New York.

Bibliography (for articles):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inschriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, pl. LIV-LVII.

Footnotes (for books and articles):

Richter 1977, 162, fig. 217.

Miscellaneous Abbreviations:

op. cit.	in the work already cited
idem	an author that has just been mentioned
ff	following pages
et al.	and others
n.	footnote
see	see
infra	see below
supra	see above

4. For all photographs, drawings and maps only the abbreviation ‘fig.’ should be used in continous numbering (remarks such as Plate, Picture, Drawing, Map or any other word or abbreviaton should not be used).
5. Photographs, drawings or maps taken from other publications are in the responsibility of the writers; so the sources have to be mentioned.
6. A list of figures should take part at the end of the article.

7. The text should be within the remarked formats not more than 20 pages, the drawing and photographs 10 in number.
8. Papers may be written in Turkish, English or German. Papers written in Turkish must include an abstract of 500 words in Turkish and English or German. It will be appreciated if papers written in English or German would include a summary of 500 words in Turkish and in English or German. The title of the article should be sent in two languages.
9. Six keywords should be remarked, following the abstract in Turkish and English or German.
10. Layout: The figures of the layout, having lesser dpi, should be sent in pdf format.
11. Figures should be at least 300 dpi; tif or jpeg format are required.
12. The article, figures and their layout as well as special fonts should be sent by e-mail (We Transfer).

TEPEBAĞ HÖYÜK'TEN (OVALIK KILIKIA) MÖ 7. VE 6. YÜZYIL BATI ANADOLU SERAMİKLERİ

Fatma ŞAHİN - Erkan ALKAÇ *

ABSTRACT

The 7th and 6th Century BCE Western Anatolian Pottery from Tepebağ Höyük (Cilicia Pedias)

The subject of this article is the pottery production of Western Anatolia discovered during the excavations of Tepebağ Mound, which is located in the middle of the Cilician Lowland and is among the largest mounds of the region. Considered among the Orientalizing pottery group, which is produced in Western Anatolia and is one of the most characteristic pottery styles of Western Anatolia, these pottery productions consisting of Northern and Southern Ionian vessels of daily use, Ionian kylikes and commercial amphorae are dated to the 7th and 6th centuries BCE. In this study, the mentioned wares are classified and dated in accordance with their forms and production areas and the goal is to determine the position of Tepebağ in the commercial relations between Western Anatolia and Cilicia. Scientifically evaluated for the first time, wares of this period present new and significant contributions about the overseas connections of the Cilician region.

Keywords: Pedias Cilicia, Tepebağ Mound, Ceramic, Western Anatolia, Trade.

ÖZ

Ovalık Kilikia'nın merkezinde yer alan ve bölgenin en büyük höyüklerinden biri olan Tepebağ Höyük kazılarında saptanan Batı Anadolu kökenli seramikler bu makalenin konusunu

* Doç. Dr. Fatma Şahin, Çukurova Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı, Balcalı, Sarıçam-Adana/TR. E-posta: fatmasahin@cu.edu.tr. Orcid No: 0000-0002-3560-1127.

Doç. Dr. Erkan ALKAÇ, Mersin Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Çiftlikköy Kampusu, Mersin/TR. E-posta: ealkac77@gmail.com. Orcid No: 0000-0001-9436-2501.

Tepebağ Höyük 2015 ve 2016 yılı kazıları Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü izni ile Adana Arkeoloji Müze Müdürlüğü başkanlığında ve Çukurova Üniversitesi öğretim üyelerinden Dr. Fatma Şahin'in bilimsel danışmanlığında gerçekleştirilmiştir. Kazıya Adana Büyükşehir Belediyesi finansal destek sağlamıştır. Bu çalışmada ele alınan çanak çömlek 2015-2016 kazı sezonunda ele geçmiş olup, ilk kez bu makalede yayınlanmaktadır. Bu çalışmanın çeşitli aşamalarındaki desteği yanı sıra çizimleri de gerçekleştiren Ebru İNCEMAN-TUNA'ya şükranlarımızı sunarız. Konuyla ilgili değerli bilgileri ile destek olan Doç. Dr. Nezh AYTAÇLAR'a, Prof. Dr. Kaan İREN'e ve Doç. Dr. Yusuf SEZGİN'e teşekkür ederiz.

oluşturmaktadır. Batı Anadolu’da üretilen ve en karakteristik seramik üsluplarından biri olan Orientalizan seramiklerden Kuzey İonia ve Güney İonia üretimi günlük kullanım kapları, İonia kylikleri ile ticari Amphoralardan oluşan bu seramikler MÖ 7. ve 6. yüzyıllara tarihlendirilmektedir. Bu çalışma ile bu seramikler formlarına ve üretim alanlarına göre sınıflandırılmış, tarihlendirilmiş ve Tepebağ’ın Batı Anadolu ile Kilikia arasındaki ticari bağlantıdaki konumunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bilimsel olarak ilk kez değerlendirilen bu dönem seramikleri, Kilikia Bölgesi’nin deniz aşırı bağlantılarına önemli ve yeni katkılar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ovalık Kilikia, Tepebağ Höyük, Seramik, Batı Anadolu, Ticaret.

Giriş

Ovalık Kilikia Bölgesi’nin sınırları içerisinde kalan Tepebağ Höyük, Adana’nın merkezinde bulunmaktadır. Bu yerleşim alanının doğusunda, Sarus Nehri (Seyhan) yer almaktadır (fig. 1) Bu nehir, Tepebağ sakinlerinin hem yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamakta hem de höyüğü Akdeniz’e bağlamaktadır.

Höyükte 2015-2016 yıllarında yapılan çalışmalar yerleşimin Tunç Çağlarından günümüze kadar neredeyse kesintisiz sürdüğünü kanıtlamaktadır (fig. 2). Yerleşimin uzun zaman dilimi boyunca farklı bölgelerle ticari ve kültürel ilişkilerin varlığı bilinmektedir. Tepebağ’da farklı dönemlerde Mısır, Kıbrıs, Karia, Batı Anadolu, Ege Adaları ve Yunanistan ile ilişkileri kanıtlayan arkeolojik bulgular kaydedilmiştir¹.

Tabloda koyu renkler ile vurgulanmış alan çalışmanın konusu olan Batı Anadolu kökenli seramiklerin ele geçtiği tabakayı işaret etmektedir. Buna göre yerleşimin V. tabaka 7. evresi Geç Demir Çağı/Arkaik Döneme (MÖ 7. - 6. yüzyıllar) tarihlendirilmektedir (fig. 3).

Bu makale ile Tepebağ Höyük’te bulunan bu seramik parçalarını üretim merkezlerine göre sınıflandırmak, seramikleri höyüğün stratigrafik yapılanmasına ve benzerlerine göre tarihlemek ve Tepebağ ile Batı Anadolu arasında kurulan ticari ilişkileri belirlemek amaçlanmıştır.

Tepebağ Höyük’te Ele Geçen Batı Anadolu Seramikleri

Doğu Akdeniz yerleşmelerinin Arkaik Dönem tabakalarında ya da kontekstlerinden ele geçen ve oldukça az sayıda örneğin yayımlandığı Batı Anadolu kökenli seramiklerden Tepebağ Höyük’te 2015-2016 yılı kazı sezonunda toplam 16 adet örnek tespit edilmiştir (fig. 4). Kuzey İonia ve Güney İonia üretimi olan Orientalizan seramikler, İonia kylikleri ile ticari amphoralardan oluşan bu malzeme grubu formlarına ve üretim alanlarına göre üç grupta sınıflandırılmış ve tarihlendirilmiştir.

Tepebağ’da Kuzey İonia üretimi olduğu düşünülen bir hydria ağız-boyun parçası bulunmuştur (kat. no. 1-fig. 5). Bu hydrianın bant şeklindeki ağız yapısı, dışa yuvarlatılmıştır ve buradan boyna geçiş belirgindir. Silindirik boyun, omuz geçiş noktasına doğru daralmaktadır. Ağız, tamamen firnisle kaplanmış ve boyuna dalga

1 Şahin – Alkaç 2019, 111-132; Şahin 2020a; 2020b.

çizgili kalın bir bant uygulanmıştır.

Dalgali çizgi süslemesiyle bezenmiş seramiklerin ortaya çıkışı için, Samos buluntusu hydrialardan yola çıkılarak MÖ geç 8. yüzyıl özellikle de MÖ 7. yüzyıl önerilmiş ve bu süsleme, Khios ve Ionia kentleri tarafından sıkça kullanılmıştır². Tepebağ buluntusu hydria ağız-boyun parçasının form açısından benzerleri, Klazomenai'da MÖ 6. yüzyılın ilk yarısına tarihlenir. Bu dönemin hydrialarında ağzın dışı yuvarlatılmasında, ağızdan boyna geçişteki belirginlikte ve boynun omuza doğru yay şeklinde daralmasında farklılıklar söz konusudur. Klazomenai hydriaları, bezeme açısından standart uygulamaya sahiptir³. Bu açıdan Klazomenai üretimlerine benzeyen Tepebağ buluntusunun ağız yapısı, bu kentin hydrialarına göre az da olsa farklıdır. Kelenderis'teki dalgali çizgili bir hydriyanın ağız yapısı, Tepebağ buluntusuna göre daha yuvarlaktır⁴. Buna karşın her iki hydria, bezeme bakımından aynıdır. Tepebağ hydriyası, Klazomenai'daki benzerlerinden hareketle MÖ 6. yüzyılın ilk yarısına tarihlenebilir. Bu tarihlendirme höyüğün stratigrafisi ile örtüşmekte olup (fig. 3), bu hydria parçası, MÖ 6. yüzyıla aittir.

Tepebağ'da Kuzey Ionia üretimi olduğunu düşünülen destekli krater parçası bulunmuştur (kat. no. 2-fig. 6). Bu krater parçası, düz dudak tablasına ve alçak iç bükey boyna sahiptir. Boyundan gövdeye geçiş, bir çıkıntıyla vurgulanmıştır. Ağız tablasında ve yan yüzdeki süslemeler, beyaz astar üzerine siluet teknikte koyu renkle oluşturulmuştur. Dudak tablası üzerinde kompleks kırık meander motifli ve dudak tablasının yan yüzünde kısa dik çizgiler bulunmaktadır. Boyun, tamamen firnis ile kaplıdır.

Kuzey Ionia Geç Orientalizan Dönem'in tipik formu kraterler, popüler kaplar arasında yer almaktadır. Dönemin destekli kraterleri tabla şeklinde dudak, kısa boyun, kaideye doğru daralan basık gövde ve konik kaide formundadır. Tepebağ buluntusunun form ve bezeme açısından Klazomenai'deki benzeri, MÖ 565/560 – 550 yıllarına tarihlenir⁵. Berezan'dan Kuzey Ionia meanderli krater olarak sınıflandırılan örnekler, Tepebağ buluntusuyla form bakımından benzerdir⁶. Berezan'daki krater, MÖ 6. yüzyılın ikinci çeyreğine aittir⁷. Tepebağ örneğinin benzerleri, Amathous⁸ ve Tell Sukas'ta⁹ da bulunmaktadır. Berezan ve Klazomenai'deki kraterlerden hareketle, Tepebağ örneği MÖ 6. yüzyılın ikinci çeyreğine tarihlenebilir. Bu destekli krater parçası, höyüğün stratigrafisine göre MÖ 6. yüzyıla tarihlenmektedir (fig. 3).

Tepebağ'da Güney Ionia üretimi olduğu düşünülen bir adet dinos parçası tespit edilmiştir (kat. no. 3-fig. 7). Bu parça, geniş dudak tablasına sahiptir. Dudaktan dar omuz bölümüne geçiş iç bükeydir. Dinosun bezeme sistemi, astar üzerine siluet teknikle tasarlanmıştır. Dudak tablasının en iç ve dış kesimlerinde birer ince yatay

2 Uzun 2016, 100.

3 Uzun 2007, 89-90, no. B13-B14, fig. 54.

4 Zoroğlu 1995, 205, res. 11.

5 Aytaçlar 2005, 165-167; 190; 371, no. 766, lev. 162.

6 Posamentir – Solovyov 2006, 118-119, abb. 19.

7 Solovyov 2007, no. 3, taf. 67.

8 Thalmann 1977, 78, no. 2, pl. XII.

9 Ploug 1973, 54-55, no. 268, pl. XIV.

bant görülür. Bu bantların arasında metop uygulamıştır. Bu metopu oluşturan üst ve alt bantlarla birleşen kısa dik çizgiler, ikişerli dik çizgiler kullanılarak metoplara bölünmüştür. Kısa dik çizgilerin oluşturduğu boşluklarda çarpı ve kare motifleri bulunmaktadır. Dudak tablasının dış bölümü, bantla kaplıdır. Omuz ve gövdenin büyük bölümü korunmadığı için, dinosun bezeme şeması belirsizdir. Omuzla dudak tablasının birleştiği alan rezervedir. Bezemeler, üstten yatay bir bantla sınırlanmıştır. Bu banttan aşağıya yönelen askı çiçek rozet ile bu motifin sağında ilmekli askı üçgen ve iki boynuzu, sırtı ile aşağıya uzanan kuyruğu ile muhtemelen büyük baş bir hayvan yer almaktadır.

Tepebağ'da tespit edilen bu dinos parçasının ağız tablası üzerindeki metop tasarımı, Güney İonia üretimi farklı formlarda da karşımıza çıkar. Yumuktepe'de MÖ 630-600 yılları arasına tarihlenen bir pyksis parçası üzerindeki yaban keçisi figürünün altındaki süsleme¹⁰, Tepebağ buluntusunun tablasındaki bezeme şemasına benzemektedir. Yumuktepe'deki diğer seramiğin düz tablası üzerindeki bant, rezerve alan ve metop şeması¹¹, Tepebağ örneği ile neredeyse aynıdır. Yumuktepe ve Tepebağ dinoslarının bezeme şeması, bu parçaların aynı atölyede üretilmiş olabileceği fikrini akla getirmektedir. Samos'ta MÖ 6. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen bir kraterin dudak tablasında, ikişer dikey çizgiyle tasarlanan metoplarda ardışık çarpı ve kare motifleri yer almaktadır. Metop içerisindeki çarpının kolları arasına denk gelecek şekilde noktalar konulmuştur¹². Miletos buluntusu yüksek ayaklı bir tabağın iç kısmındaki metop dizisinin tasarımı da Tepebağ'daki bu dinosun metobu ile benzerdir¹³.

Klazomenai üretimi bir dinos, Tepebağ buluntusuyla form bakımından benzer, ancak bezeme açısından farklılık gösterir. Klazomenai dinosu, Orientalizan tabak, lekane, kase, kuşlu skyphos, aryballos, oinokhoe ve dinos ayağı ile birlikte bir mezarda ele geçmiştir. Mezar kontekstine göre bu dinosun MÖ 640-630 yıllarına tarihlendiği ve Kuzey İonia kökenli olduğu belirtilmektedir¹⁴. Aytaçlar ise bu dinosun tarihi için MÖ 630-620 yıllarını önerir¹⁵. Tepebağ buluntusu Güney İonia kökenli bu dinos ağız-gövde parçası, höyüğün stratigrafik yapılanması çerçevesinde MÖ 7. yüzyıla tarihlenmektedir (fig. 3).

Tepebağ'da Güney İonia üretimi "Bantlı Oinokhoe" sınıflandırmasına dahil bir gövde parçası bulunmuştur (kat. no. 4-fig. 8)¹⁶. Bu parçanın bezemeleri, açık zemine koyu renklerle oluşturulmuştur. Omuzdaki nokta dizisi, düzensiz şekilde aynı hatta ilerlemektedir. Bu dizinin altında, korunmuş kalın üç bant bulunmaktadır. Firnis bantlar ek kırmızı boyalı ince bantlarla canlandırılmıştır. Bantlar rezerve alan ile birbirinden ayrılmaktadır.

Orientalizan stilde üretilmiş bir grup yonca ağızlı boduroinokhoe, Aytaçlar tarafından

10 Barnett 1940, 114, no. 4, pl. LXXVII; Arslan 2010, 135, no. 203, lev. 18.

11 Barnett 1940, 114, no. 7, pl. LXXVII; Arslan 2010, 135, no. 200, lev. 17.

12 Isler 1978, 89, no. 110, taf. 45, beil. 1.

13 Graeve 1973-1974, 107, no. 113, taf. 29.

14 Hürmüzlü 2003, 312; 187, fig. 19, 20.

15 Aytaçlar 2005, 298, no. 73.

16 Bu sınıflandırma için bkz. Aytaçlar 2006, 49-67.

form ve bezeme şeması gelişimi gösterdikleri ifade edilerek sınıflandırılmıştır¹⁷. Bu sınıflandırma içerisinde Grup 4 başlığı altında değerlendirilen Korinthos'da buluntusu bir oinokhoe¹⁸, Tepebağ'daki oinokhoeye form ve bezeme açısından benzemektedir. Korinthos oinokhoesinin boynunda ve omuza geçiş noktasında birer bant görülür. Geçiş noktasından omuz-gövde geçiş noktasına kadar dik uzanan ışınlar yer alır. Omuzdaki iki ışın arasında, boyun-omuz geçişindeki bant ile bağlantılı içi taralı iki üçgen ile bunların uç kısmında merkezlerinde nokta bulunan rozetler bulunmaktadır. Bu üçgen ile rozet birleşiminin arasında eşkenar dörtgen ya da dikdörtgen içerisinde geometrik motifler söz konusudur. Omuzdan gövdeye geçişte üç adet araları rezerve bırakılacak şekilde oluşturulan kalın bantlar dikkati çeker. Gövdenin altında yine kalın bir bant vardır¹⁹. Korinthos ve Tepebağ oinokhoeleri arasında bezeme açısından fark, gövde-omuz geçişindeki nokta dizisidir. Ayaçlar, Grup 4 olarak sınıflandırdığı oinokhoeleri, MÖ 7. yüzyılın son on yılına tarihlenir²⁰.

Tepebağ'daki oinokhoenin benzeri, Kerschner ve Schlotzhauer'in Güney İonia Arkaik Id içerisinde değerlendirdikleri Kameiros örnekleri arasında yer alır²¹. Kameiros'taki oinokhoenin boyun bölümünde saç örgüsü, omuzda su kuşları dizisi arasında çeşitli doldurma motifleri, omuzdan gövdeye geçişte beş adet kalın bant ve gövdenin alt bölümü ile kaide arasında lotus-tomurcuk zinciri bulunmaktadır²². Kerschner ve Schlotzhauer tarafından Güney İonia Arkaik Id'nin tarihi için MÖ 610-580 yılları arası bir tarihleme belirtilir. İki araştırmacı, Kameiros oinokhoesinin tarihi için Güney İonia Arkaik Id'nin erken dönemlerini önerir²³.

St. Peterburg Hermitage Museum'da korunan Berezan buluntusu bir oinokhoe, Tepebağ'daki örnekle form ve bezeme açısından benzerdir. Berezan'daki oinokhoenin kil analizi sonucunda Miletos üretimi olduğu belirlenmiştir. Bu kapalı kabın ağzı, kalın yatay bantla çevrelenmiştir ve boyunda ince yatay üç bant görülmektedir. Boyundan omuza geçişteki banttan omuz-gövde geçişene kadar aşağıya uzanan dik ışınlar bulunur. Oinokhoe'nin omuz bölümünün merkezinde doldurma motifleri, omuzdan gövdeye geçişte iki adet yatay kalın bant ve gövdenin aşağı kesiminde ince yatay bant yer alır²⁴.

Güney İonia Arkaik Id sınıflandırmasına dahil olan bazı oinokhoelerde omuzdan gövdeye geçişte bant kullanımı yerine, geniş firnisli boyalı alan tasarlanmıştır²⁵. Bu tarz geniş firnis kullanımı, Karia üretimi oinokhoelerde de izlenmektedir. Stratonikeia ile Lagina arasındaki kutsal yol üzerindeki Börükçü yerleşiminin nekropolisinde ele geçen ve MÖ 6. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilen Karia kökenli oinokhoenin boynunda yatay ince bantlar, omuzunda lotus tomurcuk dizisi ve omuzdan gövdenin

17 Ayaçlar 2006, 49-67.

18 Ayaçlar 2006, 52, no. 47.

19 Weinberg 1948, 216, no. D5, pl. 78.

20 Ayaçlar 2006, 54.

21 Kerschner – Schlotzhauer 2005, 37, fig. 31.

22 Jacopi 1931, fig. 65.

23 Kerschner – Schlotzhauer 2005, 8.

24 Posamentir – Solovyov 2006, 112-113, abb. 9.

25 Kerschner – Schlotzhauer 2005, 40, fig. 37.

ortalarına kadar da firmisli alan söz konusudur²⁶.

Form bakımından benzer olan Tepebağ, Korinthos, Kameiros ve Berezan'daki oinokhoeler bezeme açısından bazı farklılıklar göstermektedir. Özellikle omuz-gövde geçişinden başlayan ve aşağıya doğru aralarında ince rezerv alanlarının bırakıldığı kalın yatay bantlar ortak kullanımlardır. Bazı örneklerde bantların sayısı değişmektedir. Tepebağ buluntusu, benzer örneklerin tarihinden yola çıkılarak MÖ geç 7. – erken 6. yüzyıla ait olmalıdır. Bu oinokhoe, Tepebağ'ın MÖ 7. yüzyıldan MÖ 6. yüzyıla geçiş tabakasından ele geçmiştir (fig. 3).

Tepebağ'da Güney İonia üretimi Fikellura Stilinde bir masa amphorası, boyun başlangıcından, omuzdan, omuz üzerindeki kulp çıkışından ve omuz-gövde geçişinden oluşmaktadır (kat. no. 5-fig. 9). Bu amphoranın yayvan omuzundan gövdeye geçiş yumuşaktır. Boyun başlangıcının iç tarafında gözlenen kademe, çömleğin boyun ve gövdeyi birleştirirken yaptığı bir güçlendirmedir. Kat. No 5'in bezemeleri, siluet tekniğiyle açık zemin üzerine koyu renklerle oluşturulmuştur. Süslemelerin renk seçiminde kahverengi tercih edilmiştir. Boyun başlangıcı, ince bir bantla kaplıdır. Masa amphorasının omuz bölümünün üst kesimi, ters yerleştirilmiş lotus-tomurcuk dizisi ile süslüdür. Omzun ortalarında ince iki yatay bant arasında dik yerleştirilmiş kısa çizgi dizisi bulunur. Omzun alt bölümüne doğru, noktalı çözümlü saç örgüsü zinciri görülür. Örgünün merkezindeki noktaların nokta-daire şeklinde yapılması, Histria'daki bir oinokhoe parçası üzerindeki şekille oldukça benzerdir²⁷. Bu saç örgüsünün altında ince iki yatay bant arasına dik yerleştirilmiş kısa çizgi dizisinin tekrarlanması söz konusudur. Gövdenin korunan bölümünde bir hayvanın sırtı seçilebilmektedir.

Olbia'nın khorasında Bol'saja Cernomorka yerleşimde bulunan masa amphorasının bezemelerinin konumları ve lotus-tomurcuk dizisinin oluşumu, kat. no. 5 ile neredeyse aynıdır. Bol'saja Cernomorka'daki amphora parçası, MÖ 6. yüzyılın ortası ile üçüncü çeyreği arasına tarihlenmektedir²⁸. Histria'da Fikellura olarak sınıflandırılan bir amphoranın ağız, omuz ve gövde parçası, Tepebağ örneğine form açısından benzemekte, ancak bezeme bakımından farklılıklar göstermektedir. Histria buluntusunun omuz bölümündeki panelde karşılıklı duran iki sphinks işlenmiştir²⁹. Tepebağ'daki bu amphoranın form açısından benzerine Tell Defenneh'te rastlanılmıştır. British Müzesi'nde korunan Tell Defenneh buluntusu bezeme özellikleri bakımından farklıdır. Tell Defenneh'deki bu amphora, MÖ 565 – 535/530 yılları arasına tarihlenmektedir³⁰.

Tepebağ'da ele geçen masa amphorasının aşağıya doğru yönelen lotus-tomurcuk zinciri, onun altındaki iki bant arasındaki kısa dik çizgi dizisi ile oluşturulan band dekorasyonu ve saç örgüsü motifleri, Fikellura seramiğinin önemli temsilcilerinden Altenburg Ressami'nin dekorasyon şemasını andırmaktadır³¹. Kat. no. 5, benzer örnekler yardımıyla MÖ 6. yüzyılın ikinci ile üçüncü çeyrekleri arasına ait olmalıdır. Tepebağ'ın stratigrafik yapılanmasına göre bu parçanın MÖ 6. yüzyıla tarihlendiği

26 Gider-Büyüközer 2014, 116-121, fig. 8-9.

27 Lambrino 1938, 341, fig. 338.

28 Bujskich – Bujskich 2013, 10-11, no. 31, abb. 6.

29 Lambrino 1938, 322, fig. 306-307.

30 Cook 1934, 16; 87-88, pl. 7a.

31 Schaus 1986, 263-268, fig. 3, no. 2; fig. 4, no. 7; fig. 5, no. 15.

belirlenmiştir (fig. 3).

Tepebağ'da Fikellura Stilinde bir masa amphorasının omuz ve gövde geçişi bulunmuştur (kat. no. 6-fig. 10). Gövde, projeksiyon noktasından itibaren kaideye doğru daralır. Bu amphoranın küçük bir parçasının ele geçmesine rağmen, kapalı kabın hangi bezemelere sahip olduğu anlaşılıyor. Koyu renk bezemeler için açık zemin üzerine siluet tekniği uygulanmıştır. Omuzundan gövdeye geçişte yatay ince çizgide duran bir kuşun kuyruk ile bacak-ayak kesimi ve doldurma motifleri olarak spiral ile gamalı haç görülür. Projeksiyon bölümünün başlangıcında boş bir alan ve onun altında iki çizgi arasında içi dolu dikdörtgen ile nokta dizisi bulunmaktadır. Sonrasında yine boş bir alan söz konusudur. Projeksiyondaki merkeze bağlı nokta rozet dizisi, iki yatay çizgi arasına alınmıştır. Projeksiyon bölümünün başlangıcında rezerv ve içi dolu dikdörtgen ile nokta dizisi kendini tekrarlamaktadır. Sonrasında da noktalı rozetin bir bölümü korunmuştur.

Miletos-Kalabaktepe buluntusu Fikellura amphorası form açısından Tepebağ örneğine yakındır. Miletos örneği, kalın bir ağza, daralan boyuna, eğimli omuza, omuzdan gövdeye yay şeklinde geçişe ve aşağıya doğru daralan gövde forma sahiptir. Her iki amphoranın omuz bölümünde ince yatay çizgi üzerinde kuş motifi, benzerlik olarak dikkati çeker. Miletos buluntusu, MÖ 6. yüzyılın son çeyreğinden önceye tarihlenmektedir³².

Naukratis'teki Miletos üretimi bir oinokhoe, Tepebağ'daki bu amphorayla bezeme açısından benzerdir. Oinokhoenin gövdesinde bulunan merkezindeki küçük daireden çıkan ışınların oluşturduğu rozet dizisinin tasarımı, neredeyse Tepebağ buluntusuyla aynıdır. Sadece amphoradaki rozetin merkezindeki daireye nokta yerleştirilmiştir. Diğer dikkat çeken ayrıntı, Tepebağ amphorasının gövdesini bölümlenen yatay çizgi arasındaki içi dolu dikdörtgen ile nokta dizisinin benzeri, Naukratis buluntusunda da göze çarpar. Bu oluşum, Naukratis oinokhoesinde gövdeden kaideye geçiştir. Naukratis'teki bu oinokhoe için, MÖ 6. yüzyılın ikinci çeyreğinin önerilir³³.

Tepebağ'daki amphora parçasının gövdesindeki rozet dizilerini ayıran iki çizgi arasında içi dolu dikdörtgen ile nokta, Altenburg Ressamı'nın bezemelerinde görülür³⁴. Bu amphoranın bezeme özellikleri, Altenburg Ressamı'nın dekorasyon şemasını andırmaktadır. Benzer örneklerden yola çıkılarak kat. no 6.'yı MÖ 6. yüzyılın ikinci – üçüncü çeyreği arasına tarihlenmek mümkündür. Bu amphora, Tepebağ'ın stratigrafik yapılanmasına göre MÖ 6. yüzyıla ait olduğu belirlenmiştir (fig. 3).

Tepebağ'da Orientalizan Stilde üretilmiş yüksek ayaklı tabaklar grubunun meanderli sınıflandırmasına dahil bir gövde parçası bulunmuştur (kat. no. 7-fig. 11). Bu gövde parçasının süslemeleri açık zemin üzerine koyu renklerle yapılmıştır. Korunan parçada ince iki yatay bant arasında kırık meander dizisi yer alır. Tondoya doğru konsantrik daire oluşturacak şekilde kırmızı ek boya ve firnis ile tasarlanan bantlar bulunur. Tondo, ince çizgiyle daire içerisine alınmıştır. Ancak bu bölüm kırık

32 Wascheck 2008, 51, 63, abb. 16 a.b.

33 Schlotzhauer 2012, 145-146, taf. 24, abb. e-g; Schlotzhauer – Villing 2006, 54, fig. 22; Cook 1933/1934, 43, pl. 16-c; Walter-Karydi 1973, 116, no. 26, pl. 2.

34 Schaus 1986, 265, fig. 3, no. 6.

olduğu için, tabağın merkezindeki süslemenin ne olduğu açık değildir.

Daskyleion'daki bir tabak parçası, kat. no. 7'ye form ve bezeme açısından benzerdir. Bu tabağın ortasındaki ana motifin çevresinde, kırmızı ve siyah bantlı konsantrik daireler görülür. Dairelerin üst bölümünde ince iki daire arasına kesik meander dizisi yerleştirilmiştir. Meanderlerin dik kolları üstteki ve alttaki dairelere uzanır. Meander dizisinin üzerinde yatay ince iki daire yer alır. Ağız, kalın yatay kalın bantla kaplıdır. Daskyleion örneğinin Lydia kökenli olabileceği belirtilmektedir. Lydia'nın bu tabakları, muhtemelen MÖ 7. ve 6. yüzyıllarda popülerdir. Bu form, tipik Batı Anadolu tabaklarının bir örneğidir. Bunlar, meander gibi basit süslemelere ve koyu kırmızıdan siyaha değişen bant bezemelerine sahiptir. Bu tabaklar, MÖ 6. yüzyılın ikinci çeyreğinde hala piyasadadır³⁵. Kat. no. 7, höyüğün stratigrafik yapılmasına göre MÖ 6. yüzyıla tarihlenmektedir (fig. 3).

Tepebağ kazılarında dudak-gövde ve dudak-gövde-kulp parçalarından oluşan beş adet İonia kylikisi tespit edilmiştir (kat. no. 8-12-fig. 12-16). Tipolojik ve kronolojik açıdan incelenen İonia kylikileri, farklı isimlerle gruplanmıştır³⁶. İonia kylikileri, temelde aynı form, bezeme ve boyama özellikleri yansıtırsalar da bu unsurlarda farklılıklar görülebilir. İonia kylikileri, literatürde Tocra Tip³⁷, Sukas Grup³⁸, Schlotzhauer³⁹, İonie du sud⁴⁰ ve Villard⁴¹ gibi isimler ile sınıflandırılmaktadır. Bu kylikiler dışa çekik yüksek ya da kısa dudak kenarına, dudak kenarından gövdeye sert dış bükey geçişe, dudak kenarına paralel olarak yerleştirilmiş oval kesitli yatay kulplara, dış bükey gövdeye ve dışa doğru açılan halka kaideye sahiptirler.

İonia kylikilerinde bantlar, kylikisin dudak kenarının dışında, dudaktan gövdeye keskin geçişi vurgulayan bölümde ve dudanın içinde yer alabilmektedir. Dudak kenarının dışında ve gövdeye geçişteki bantlar arası, rezerve bırakılabilmektedir. Bazı örneklerde, dudak dışındaki bant, kulpa kadar yayılmaktadır. Yatay kulp, boyalıdır. Kulp altında gövde, koyu renklerle boyanmıştır. Ancak bu bölümde kalın bant oluşumu da göze çarpar. İonia kylikilerinin iç bölümü genellikle boyalıdır. Buna karşın bazı kaselerde bantlar bulunabilmektedir. Bazı kylikilerin dışı, açık zemin üzerine bantlarla süslüdür⁴². Bunların dışından Miletos'ta bazı İonia kylikilerinin dış yüzeyi, otlayan yaban keçileri, aslan, meander ile lotus diziler ve çeşitli doldurma motifleri ile "Orientalizan Seramik" üslubunun bezemeleriyle kaplıdır⁴³. Samos'taki bazı kylikilerin projeksiyon noktasına, fırınlama öncesinde Yunanca harfler yazılmıştır⁴⁴.

Kil analizleri ve buluntular, İonia kylikilerinin Güney İonia merkezlerinde üretildiğini akla getirir. Bu merkezler arasından Miletos ve Samos ön plana çıkar. Doğu Ege üretimi seramikler arasında popüler olan bu kylikilerin Karia'da

35 İren 2010, 253, fig. 9-a.

36 Hürmüzlü 2003, 346.

37 Boardman – Hayes 1966, 113-114.

38 Ploug 1973, 28-31.

39 Aytaçlar – Kozanlı 2012, 37.

40 Dupont 2008, 7.

41 Aytaçlar – Kozanlı 2012, 38.

42 Schlotzhauer 2014, 151-235, abb. 32-70.

43 Kerschner – Schlotzhauer 2005, 49-50, fig. 48-50.

44 Isler 1978, 154-155, no. 552, 556-559.

Knidos, İonia'da Klazomenai ile Ephesos ve Hellespontos'da da yerel üretimlerin gerçekleştirilmiş olabileceği düşünülmektedir⁴⁵. Yaklaşık yüzyıldan daha uzun süre popüler olan bu kylikler Doğu Akdeniz, Batı Akdeniz ve Karadeniz'deki merkezlere ihraç edilmiştir⁴⁶.

Tepebağ buluntusu kat. no. 8-11 arasındaki İonia kylikleri, Vallet-Villard Tip B2 veya Schlotzhauer Tip 9 grubunun örnekleri ile form açısından benzerdir. Kat. no. 8, dışa çekik yüksek dudak kenarına, dudaktan gövdeye sert geçişe ve dış bükey gövdeye sahiptir. Dudak üzerinde ince yatay bir çizgi bulunmaktadır. Dudaktan gövdeye geçişte, ince bir bant daha mevcuttur. Gövdenin geriye kalan bölümü boyalıdır. Kat. no. 9 ve 10'da dışa çekik yüksek dudak kenarı, dudaktan gövdeye sert geçiş, bu geçiş alanında yatay kulp çıkışı ve dış bükey gövde görülür. Dudak kısmı rezerv bırakılan bu parçanın geçiş bölümünde ince yatay bant bulunur. Kulp, boyalıdır. Gövdenin üst bölümü rezerv alanla başlamakta ve sonrasında boyalı bölüm yer almaktadır. Kat. no. 11'in dışa çekik yüksek dudak kenarının uç kısmı kırıktır. Dudaktan gövdeye geçiş serttir. Bu geçişe, yatay kulp yerleştirilmiştir. Gövde, dış bükeydir. Dudağın uç kısmında ve gövdeye geçişte ince bantlar söz konusudur. Kulp boyalıdır. Gövdenin alt bölümü de muhtemelen boyalıdır. Kat. no. 8-11, Schlotzhauer Tip 9'un 1.C ve 2.C örnekleri ile form açısından benzerdir. Tip 9, 1.C, MÖ 590/580 – 550/540 ve Tip 9, 2.C, MÖ 580/570 – 530/520 yılları arasına tarihlenmektedir⁴⁷.

Kat. no. 12, Vallet-Villard Tip B1 ya da Schlotzhauer Tip 10 sınıflandırmasına dahil edilen İonia kyliklerine benzerdir. Kat. no. 12, dışa çekik kısa dudak kenarına, dudaktan gövdeye yumuşak geçişe ve dış bükey gövdeye sahiptir. Bu parçanın dudak kenarı rezervdir. Dudağın gövdeye geçişe kadar ki bölümü, bantla kaplıdır. Kat. no. 12 MÖ 620/610 – 550 yılları arasına tarihlenen Schlotzhauer Tip 10'un 3.B örnekleri ile form bakımından benzerdir⁴⁸. Kat. no. 8-11 arasındaki kylikler parçaları, Tepebağ'ın MÖ 6. yüzyıl tabakasında ve kat. no. 12 nolu kylik ise höyüğün MÖ 7. yüzyıldan MÖ 6. yüzyıla geçiş tabakasında bulunmuştur (fig. 3).

Tepebağ Höyük'te Arkaik Dönem Khios ticari amphoralarına ait iki adet boyun-omuz bir adet kulp-boyun parçaları saptanmıştır (kat. no. 13-15-fig. 17-19). Kat. no. 13'deki amphora parçasında boyundan eğimli omuza geçiş kesintisizdir. Boynun iki yanından omuza doğru kalın kahverengi bantlar inmektedir. Bu bantların arasında dik şekilde aşağıya uzanan dalgalı kahverengi bir bant daha söz konusudur.

Kat. no 14, bir Khios amphorasının boyun ile omuz parçasıdır. Korunduğu kadarıyla boynun silindirik ve yüksek ve de omuzun eğimli olduğu anlaşılmaktadır. Tepebağ buluntusu bu parçanın yüzeyi kalın beyaz astar ile kaplanmıştır. Kulbun üzerinden omuza inen düşey bir bandın çok az bir kısmı korunmuştur. Boyundan omuza geçişte yatay bir bant söz konusudur. Omuz bölümünde ise yatık şekilde "S" motifinin üst bölümü korunmuştur. Kat. no 15, bir Khios amphorasının baston

45 İonia kyliklerinin üretimi ilgili bkz. Isler 1978, 93; Cook – Dupont 1998, 129; Schlotzhauer – Villing 2006, 62; Aytacılar – Kozanlı 2012, 34, dipnot 30.

46 Dündar 2013, 209.

47 Schlotzhauer 2014, 518-520, no. 181-183, taf. 32-33.

48 Schlotzhauer 2014, 529-530, no. 240-241, taf. 39.

şeklinde olan kulpunun bir parçasıdır. Kulpun omuza yapıştığı noktada bant izi söz konudur. Bu kulbun üzerinde ise yine bir bant bulunmaktadır.

Tepebağ'daki üç parça, Sezgin tarafından sınıflandırılan Khios amphoraları içerisinde Khi2 Grubuna dahildir. Bu tipin amphoraları yüksek bant şeklinde ağza, yüksek silindirik boyna, ağzın altından çıkan hafif içe çekilerek omuza bağlanan elips kesitli baston kulplara, boyundan eğimli omuza kesintisiz geçişe, ovoid gövdeye ve gövdenin alt bölümü ile birleşen halka dip-kaideye sahiptir. Khi 2 grubunun amphoralarında firnislenmiş ağız, boynun alt bölümünde yatay firnis bant, kulpların boyuna ve omuza birleştiği yerlerde firnis çemberleri ile kulplar üzerinden gelip gövde altındaki yatay firnis banda kadar ulaşan simetrik ve düşey firnis bandları, omuzda yatık "S" şekli ve gövde üzerinde yatay bantlar söz konusudur. Khi 1 grubuna göre daha geniş pazarlara yayılan Khi 2 örnekleri, kontekst ve tabaka buluntuları göre MÖ 625 – 575 yılları arasına tarihlenir⁴⁹.

Khios şarabı, Ege Dünyasının en pahalı ve kalite ürünleri arasında kabul görür. Bu nitelikli şarabın taşındığı Khios amphoraları, MÖ 7. yüzyılın son çeyreği ile MÖ 6. yüzyıla tarihlenen kontekstlerde yoğun ve bu durum, adanın Arkaik Dönem'de Akdeniz ticaretinde önemli konuma sahip olduğu yorumunu doğurmuştur⁵⁰. Tepebağ buluntularının Smyrna-Bayraklı ve Pitane'deki form açısından benzerleri, MÖ geç 7. – erken 6. yüzyıla aittir⁵¹.

Tepebağ kazılarında üretim yeri belirlenemeyen bir amphoranın ağız ve boyun parçası bulunmuştur (kat. no. 16-fig. 20). Bu parça, dışa çekik yuvarlak ağza ve buradan silindirik boyna geçişte belirgin kademeye sahiptir. Ağız, kedemeli geçişin altına kadar kahverengi bantla boyanmıştır. Boyunda kahverengi ile oluşturulan dalga bezemesi görülmektedir. Bu amphoranın kil rengi ve katkı maddeleri, Kuzey İonia üretimi olabileceğini akla getirmektedir. Amphora parçası, höyüğün stratigrafik yapılanması dışından ele geçmiştir. Söz konusu amphora, Tepe Höyük'teki Batı Anadolu seramiğinin genel tarihlemesi içerisinde olmalıdır.

Sonuç

Tepebağ'da ele geçen Batı Anadolu kökenli seramikler, MÖ 7. yüzyılın son çeyreği ile MÖ 6. yüzyılın son çeyreği aralığına tarihlenmektedir. Höyükteki Batı Anadolu seramik örnekleri, Orientalizan seramiklerden, İonia kaselerinden ve ticari amphoralardan oluşur. Orientalizan Dönem'e ait bazı örnekleri, Kuzey İonia ve Güney İonia üretimi olarak sınıflandırmak mümkün olmuştur. Hydria ile destekli krater, Kuzey İonia ve dinos, bantlı oinokhoe ve masa amphorası Güney İonia üretimleridir. Yüksek ayaklı tabak, muhtemelen Lydia üretimidir. İonia kylikleri, Batı Anadolu üretimleridir. Khios ticari amphoralarına ait boyun-omuz ve kulp-boyun parçaları tespit edilmiştir. Diğer bir amphora ağız-boyun parçası, Kuzey İonia'da üretilmiş olmalıdır. Bu seramikler hem benzer örnekler hem de höyüğün stratigrafik yapılanması sayesinde tarihlenmiştir.

49 Sezgin 2012a, 93-98.

50 Şenol 2007, 103-14.

51 Sezgin 2012b, 202-203, fig. 5-6.

Tepebağ'daki bu seramikler, Kilikia Bölgesi'ndeki diğer merkezlerde ele geçen Doğu Yunan seramik örnekleriyle form ve tarih olarak paraleldir. Doğu Yunan merkezlerinin MÖ 7. yüzyılın başlarından itibaren Yakın Doğu ile ticari ilişkiler kurmasıyla, bu bölge seramikleri Kilikia'ya ithal edilmiştir⁵². Orta Dağlık Kilikia kenti Nagidos'un MÖ geç 7. yüzyıl ile 6. yüzyılın ilk yarısına ait seramiklerinin yoğunluğunu Kıbrıs ve Kilikia üretimleri oluşturur. Kentin erken dönemine işaret eden Ionia kylikleri, MÖ geç 7. – erken 6. yüzyıla aittir. Nagidos'ta Orientalizan seramikler ele geçmemiştir⁵³. Kilikia'nın bu bölümde yer alan Kelenderis'in erken dönem seramikleri arasında Doğu Yunan örnekleri de mevcuttur⁵⁴. Bu örnekler açık ve kapalı kaplar, kotyle (?), krater, sıg tabak, tabak, amphora, dinos ve skyphos'tur. Bunlar, MÖ 7. yüzyılın ilk yarısı – 6. yüzyılın ilk yarısı arasına tarihlenir. MÖ 8. yüzyılın sonu – 7. yüzyılın başına ait oinokhoe olabilecek parça, muhtemelen Samos üretimidir. Miletos ve Rhodos üretimi formlar da belirlenmiştir⁵⁵. Meydancikkale'de MÖ 7. yüzyılın sonu – 6. yüzyıla ait Ionia kylikleri ve Orientalizan seramikler bulunmuştur. Bu yerleşimdeki Ionia kylikleri, MÖ 7. yüzyılın sonu – 6. yüzyılın ilk çeyreği ile MÖ 6. yüzyılın ortası – 6. yüzyılın üçüncü çeyreğine aittir⁵⁶.

Soli Höyük'te Doğu Yunan merkezleri ile ticareti kanıtlayan Yaban Keçisi stili, Ionia kylikleri, kuşlu kaseler, krater, Samos lekythosları ve lebesleri bulunmuştur. Bunlar, genel olarak MÖ geç 7. –6. yüzyıllara tarihlenmektedir⁵⁷. Yumuktepe Höyüğü, Ovalık Kilikia'nın yerleşim kronolojisinin belirlenmesi açısından önemlidir. Garstang, Yumuktepe'nin III. ve IV. tabakalarını Demir Çağı (MÖ c. 1150 – c. 500) olarak tanımlar⁵⁸. Bu tabakalardaki ithal seramikler arasında Doğu Yunan üretimi kaplar da söz konusudur⁵⁹. Höyükteki MÖ 7. yüzyılın başından aynı yüzyılın sonları arasına tarihlenen Doğu Yunan üretimi dinos, tabak, kapak, oinokhoe gibi formlar bulunmuştur⁶⁰. Ionia üretimi kaseler, Yumuktepe'nin Geç Demir Çağına dahil edilmiştir⁶¹.

Tarsus Gözlükule'de Geometrik ve Arkaik seramikler arasında Doğu Yunan örnekleri bulunmuştur. Tarsus, Sanherib tarafından MÖ 696 yılında tahrip edilir⁶². Höyükteki bu tahribat, Geç Demir Çağı'nın başlangıcı (MÖ 700 - 525) olarak kabul edilir. Bu tahribattan sonra kent başka yerde yeniden kurulduğu belirtildi, höyükteki seramiklerin kronolojisi Gözlükule'de iskanın sona ermediğini gösterir. Bu tahribat tabakası üzerinden bazı Yunan seramikleri ele geçmiş ve daha sonra bu seramikler için yeni tarih önerileri verilmiştir. Aslında bu tabakanın MÖ 650 yılındaki

52 Gates 2006, 369.

53 Durukan 2007, 47; 77-78, no. 15-19; Durukan 2007, 228.

54 Zoroğlu 1995, 193-194.

55 Arslan 2010, 132, no. 173, lev. 41; 133, no. 184, 186-188, lev. 41; 134, no. 190, 192-193, lev 17; 135, 202, 206, lev. 18; 137, no. 220-221, 225-227, lev. 20-21, 43; 138, 229-238, lev. 20-21, 43-44; 139, no. 240-246, lev. 20, 44, 47.

56 Arslan 2010, 32; 148, no. 352-353, 355-356; 149, no. 359-360; 150, no. 379.

57 Yağcı 2013, 9, fig. 2.4; Yağcı 2003, 516, res. 9.

58 Garstang 1953, 253.

59 Barnett 1940, 114-115.

60 Arslan 2010, 135, no. 200, 203, 204-205, lev. 17-18; 137, no. 228, lev. 21.

61 Sevin – Özaydın 2004, 93, no. 1-5, fig. 3.

62 Alkaç – Kaplan 2017, 14.

yeni binaların dolgu tabakası olduğu düşünülür⁶³. Tarsus'taki Yunan seramiği, kentün uzun tarihini yansıtmamaktadır⁶⁴. Gözlükule'deki Ionia kylikleri, oinokhoe, kotyle, dinos ve tabak gibi Doğu Yunan seramikleri, MÖ 7. ve 6. yüzyılın ilk yarısına aittir⁶⁵.

Ovalık Kilikia höyüklerinden Kinet Höyük'te Geç Demir Çağı'nın başlangıcından (MÖ 7. ve 6. yüzyıllar) itibaren Orientalizan seramikler görülür. Bu yüzyıllarda höyükteki seramik repertuarı değişir ve formlar, Ionia kylikleri, Doğu Yunan Bantlı Kase, Doğu Yunan Amphorası, Kuşlu Kaseler, Yaban Keçisi ve Samos/Sayda tipi parfüm şişelerinden oluşur. Kinet Höyük'te Doğu Yunan Orientalizan seramiği MÖ 7. ve 6. yüzyıllara tarihlenir⁶⁶.

Arslan, Kilikia'daki Batı Anadolu seramiklerinin MÖ 7. yüzyıl ile MÖ 6. yüzyılın ortalarında yoğunlaştığını ve İonialıların Karadeniz'deki koloni hareketlerine ağırlık vermeleri ile giderek azaldığını belirtir. Ancak bölgenin MÖ 6. yüzyılın ortalarından sonra Pers kontrolünde olmasının da bu azalmada etkisi vardır. Kilikia krallarının diğer bölgelerin aksine Pers kralları ile çok iyi ilişkiler kurdukları bilinmektedir. Ionia'daki şehir devletlerinin Perslerle sürekli kavgaları ve Kilikia Kralları'nın Pers yanlısı tutumları, Yunanlıların Kilikia'daki ticari hareketlerini zorlaştırmış olmalıdır⁶⁷.

KATALOG

Kat. No: 1 (fig. 5)

Form: Dalga Bezekli Hydria – Kuzey Ionia

Buluntu Yeri ve Yılı: BH-30/03-2016; Seviye: 38.88-38.73; Çap: 10 cm; Yükseklik: 6.1 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 6/6 light red; Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/3 brown; Katkı Maddesi: Kalker ve az kum

Tarihleme: MÖ 6. yüzyılın ilk yarısı

Kat. No: 2 (fig. 6)

Form: Destekli Krater - Kuzey Ionia/Klazomenai

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-32/94-2015; Seviye: 35.84-35.70; Çap: 30 cm; Yükseklik: 3.2 cm; Hamur Rengi: 5YR 4/3 reddish Brown; Yüzey Rengi: 7.5 YR 5/3 brown; Katkı Maddesi: Az kalker ve az kum

Tarihleme: MÖ 6. yüzyılın ikinci çeyreği

Kat. No: 3 (fig. 7)

Form: Dinosa – Güney Ionia/Miletos

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-33/22-2016; Seviye: 37.71-37.60; Çap: 22 cm; Yükseklik: 3.1 cm; Hamur Rengi:

63 Arslan 2010, 30-31.

64 Aytaçlar 2005, 248.

65 Hanfmann 1963, 282-283, no. 1395-1414, fig. 96; 297, no. 1439, 1447, fig. 98; 302, no. 1479, fig. 100; 299-300, no. 1488-1497, fig. 101.

66 Gates 2006, 368-369, fig. 3, no. 2.

67 Yıldız 2013, 76; Arslan 2010, 109.

2.5 YR 5/6 red; Yüzey Rengi: 10 YR 7/3 very pale brown; Katkı Maddesi: Az kalker ve az mika

Tarihleme: MÖ 630 – 610 yılları arası

Kat. No: 4 (fig. 8)

Form: Bantlı Oinokhoe - Güney İonia/Miletos

Buluntu Yeri ve Yılı: BH-30/03-2016; Seviye: 38.88-38.73; Yükseklik: 8.1 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 4/8 red; Yüzey Rengi: 10 YR 8/3 very pale brown; Katkı Maddesi: Az kalker ve mika

Tarihleme: MÖ geç 7. – erken 6. yüzyıl

Kat. No: 5 (fig. 9)

Form: Masa Amphorası - Güney İonia/Miletos

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-32/90-2015; Seviye: 36.03-35.82; Çap: 12 cm

Yükseklik: 9.1 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red; Yüzey Rengi: 10 YR 7/3 very pale brown; Katkı Maddesi: Az kalker ve mika

Tarihleme: MÖ 6. yüzyılın ikinci ile üçüncü çeyrekleri arası

Kat. No: 6 (fig. 10)

Form: Masa Amphorası - Güney İonia/Miletos

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-32/92-2015; Seviye: 35.85-35.70; Yükseklik: 9.3 cm; Hamur Rengi: 5 YR 5/6 yellowish red; Yüzey Rengi: 10 YR 7/3 very pale brown; Katkı Maddesi: Az kum ve mika

Tarihleme: MÖ 6. yüzyılın ikinci – üçüncü çeyreği arası

Kat. No: 7 (fig. 11)

Form: Yüksek Ayaklı Tabak – Lydia Bölgesi (?)

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-33/22-2016; Seviye: 37.71-37.60; Çap: ? ; Yükseklik: 5.6 cm; Hamur Rengi: 5 YR 5/6 yellowish red; Yüzey Rengi: 10 YR 7/3 very pale brown; Katkı Maddesi: Az kalker, az kum ve mika

Tarihleme: MÖ 6. yüzyıl

Kat. No: 8 (fig. 12)

Form: İonia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-32/108-2015; Seviye: 36.18-35.90; Çap: 14 cm; Yükseklik: 4.4 cm; Hamur Rengi: 7.5 YR 4/3 brown; Yüzey Rengi: 7.5 YR 6/4 light brown; Katkı Maddesi: Katkısız

Tarihleme: MÖ 590/580-550/540 – MÖ 580/570-530/520

Kat. No: 9 (fig. 13)

Form: İonia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

Buluntu Yeri ve Yılı: BI-32/151-2015; Seviye: 35.77-35.63; Çap: 11 cm; Yükseklik: 2.7 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 4/8 red; Yüzey Rengi: 2.5 YR 6/8 light red; Katkı Maddesi: Az kalker;

Tarihleme: MÖ 590/580-550/540 – MÖ 580/570-530/520

Kat. No: 10 (fig. 14)

Form: İonia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

Buluntu Yeri ve Yılı: BI-32/151-2015; Seviye: 35.77-35.63; Çap: ?; Yükseklik: 3.6 cm; Hamur Rengi: 10 R 5/8 red; Yüzey Rengi: 2.5 YR 5/8 red; Katkı Maddesi: Az kalker

Tarihleme: MÖ 590/580-550/540 – MÖ 580/570-530/520

Kat. No: 11 (fig. 15)

Form: İonia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-32/152-2015; Seviye: 35.25-35.12; Çap: ? ; Yükseklik: 4.1 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 4/8 red; Yüzey Rengi: 5 YR 5/2 reddish gray; Katkı Maddesi: Çok az kalker

Tarihleme: MÖ 590/580-550/540 – MÖ 580/570-530/520

Kat. No: 12 (fig. 16)

Form: Ionia Kyliksi - Schlotzhauer Tip 10

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-32/152-2015; Seviye: 35.25-35.12; Çap: 12 cm; Yükseklik: 2.2 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 6/8 light red; Yüzey Rengi: 7.5 YR 6/3 lighth brown; Katkı Maddesi: Az kalker

Tarihleme: MÖ 620/610 – 550 yılları arası

Kat. No: 13 (fig. 17)

Form: Ticari Amphora - Khios

Buluntu Yeri ve Yılı: BI-32/146-2015; Seviye: 35.86-35.74; Yükseklik: 7.6 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 5/8 red; Yüzey Rengi: 10 YR 7/4 very pale brown; Katkı Maddesi: Çok az kum ve çok az mika

Tarihleme: MÖ geç 7. – erken 6. yüzyıl

Kat. No: 14 (fig. 18)

Form: Ticari Amphora - Khios

Buluntu Yeri ve Yılı: BI-32/167-2015; Seviye:35.44-35.31; Yükseklik: 10.6 cm; Hamur Rengi: 5 YR 4/4 reddish brown; Yüzey Rengi: 10 YR 8/3 very pale brown; Katkı Maddesi: Çok az kum ve çok az mika ve kalker

Tarihleme: MÖ geç 7. – erken 6. yüzyıl

Kat. No: 15 (fig. 19)

Form: Ticari Amphora - Khios

Buluntu Yeri ve Yılı: BJ-32/119-2015; Seviye: 35.46-35.35; Yükseklik: 9.0 cm; Hamur Rengi: 2.5 YR 5/6 red; Yüzey Rengi: 5 YR 7/4 pink; Katkı Maddesi: Çok az kum ve çok az mika ve kalker

Tarihleme: MÖ geç 7. – erken 6. yüzyıl

Kat. No: 16 (fig. 20)

Form: Ticari Amphora – Kuzey Ionia ?

Buluntu Yeri ve Yılı: BI-32/172-2015; Seviye: 35.41-35.29; Çap: 12 cm; Yükseklik: 4.6 cm; Hamur Rengi: 5 YR 5/4 reddish brown; Yüzey Rengi: 10 YR 7/3 very pale brown; Katkı Maddesi: Yoğun kalker

Tarihleme: MÖ geç 7 - 6. yüzyıl

Bibliyografya ve Kısaltmalar

- Alkaç – Kaplan 2017 Alkaç, E. – Kaplan, D., Bir Başkent'in Tarihi ve Anıtları Tarsus, İstanbul.
- Arslan 2010 Arslan, N., Kilikia Demir Çağı Seramiği, İthal Boyalı Seramikler ve İlişkiler, İstanbul.
- Aytaçlar 2005 Aytaçlar, N., Klazomenai Orientalizan Seramiği, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Aytaçlar 2006 Aytaçlar, N., “South Ionian Orientalizing Style Squat Oinochoai”, Arkeoloji Dergisi VII/I, 49-67.
- Aytaçlar - Kozanlı 2012 Aytaçlar, N. – Kozanlı, C., “Hellespontos İşliği” ve Parion Buluntuları”, Olba XX, 27-117.
- Barnett 1940 Barnett, R., D., “The Greek Pottery”, Annals of Archaeology and Anthropology 26, 98-130, pl. XLVI-LIII; pl. LXXVI-LXXXI.
- Bujskich – Bujskich 2013 Bujskich, S. B. – Bujskich, A. V., “Zur Chronologie der archaischen Siedlungen in der Chora von Olbia Pontica”, Eurasia Antiqua 19, 1-33.
- Cook 1933/1934 Cook, R. M., “Fikellura Pottery”, The Annual of the British School at Athens 34, 1-98.
- Cook – Dupont 1998 Cook, R. M. – Dupont, P., East Greek Pottery, London and New York.
- Dupont 2008 Dupont, P., “«lonie du Sud 3 » Un centre producteur des confins de la Grèce de l'Est et du Pont-Euxin ?”, Ancient Civilizations from Scythia to Siberia 14, 1-24.
- Durukan 2007 Durukan, M., “Arkaik Dönem Seramikleri”, Dağlık Kilikia'da Bir Antik Kent Kazısının Sonuçları NAGIDOS (ed. S. Durugönül), Adayla Suppl. 6, 297-344, İstanbul.
- Durukan 2007 Durukan, M., “Seramikler Işığında Nagidos”, Dağlık Kilikia'da Bir Antik Kent Kazısının Sonuçları NAGIDOS (ed. S. Durugönül), Adayla Suppl. 6, 228-241, İstanbul.
- Dündar 2013 Dündar, E., “Imports from Ionia: A Group Ionian Ceramic from the Building Complex on the Tepecik Acropolis at Patara”, K Levent Zoroğluna Armağan Studies in Honour of K Levent Zoroğlu (ed. M. Tekocak) 205-231, İstanbul.
- Gates 2006 Gates, C., “Orientalizing and Archaic East Greek Pottery Types from Kinet Höyük (Cilicia)”, Hayat Erkanal'a Armağan: Kültürlerin Yansıması/ Studies in Honor of Hayat Erkanal; Cultural Reflections (ed. B. Avunç), 368-372, İstanbul.
- Garstang 1953 Garstang, J., Prehistoric Mersin, Yümük Tepe in Southern Turkey : the Neilson Expedition in Cilicia, Oxford.
- Gider-Büyükozer 2014 Gider-Büyükozer, Z., “Börükçü Nekropol Alanından Bir Arkaik Mezar”, Tüba-Ar 17, 111-128.
- Graeve 1973-1974 Graeve, V. V. “Milet über die Arbeiten im Südschnitt an der hellenistischen Stadtmauer 1963”, IstMitt 23/24, 63-115.
- Hanfmann 1963 Hanfmann, G. M. A., The Iron Age Pottery of Tarsus (ed. H. Goldman.) Tarsus III, New Jersey.
- Hürmüzlü 2003 Hürmüzlü, B., Klazomenai-Akpınar Nekropolisi, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

- Isler 1978 Isler, H.-P., Das archaische Nordtor und seine Umgebung im Heraion von Samos, Samos IV, Bonn.
- İren 2010 İren, K. A New Discovery in Dascylium: the Persian Destruction Layer, Proceedings of the 6th International Congress of the Archaeology of the Ancient Near East. 5 May-10 May 2009, Sapienza, Università di Roma, 249-264, Wiesbaden.
- Jacopi 1931 Jacopi, G., "Scavi nella Necropoli di Camiresi", 1929-30, Clara Rhodos 4.
- Kerschner, M. – Schlotzhauer 2005 Kerschner, M. – Schlotzhauer, U., "A New Classification System for East Greek Pottery" *Ancient West & East* 4-1, 1-56.
- Lambrino 1938 Lambrino, M. F., Les Vases Archaiques d'Histria, Bucarest, 1938.
- Ploug 1973 Ploug, G. The Aegean, Corinthian and Eastern Greek Pottery and Terracottas. Sukas II, Kobenhavn.
- Posamentir – Solovyov 2006 Posamentir, R. – Solovyov, S., "Zur Herkunftsbestimmung archaisch-ostgriechischer Keramik: die Funde aus Berezan in der Eremitage von St. Petersburg", *IstMitt* 56, 103-127.
- Sevin – Özaydın 2004 Sevin, V. – Özaydın, T., "Iron Age Levels", *Mersin Yumuktepe A Reappraisal* (ed. I. Caveva – V. Sevin), 85-101.
- Sezgin 2012a Sezgin, Y., Arkaik Dönem İonia Üretimi Ticari Amphoralar, İstanbul.
- Sezgin 2012b Sezgin, Y., "İzmir Arkeoloji Müzesi'ndeki Arkaik Dönem Ticari Amphoralar", *İsmail Fazlıoğlu Anı Kitabı* (ed. I. Şahin), 201-211, Edirne.
- Schaus 1986 Schaus, P. G., "Two Fikellura Vase Painters", *The Annual of the British School at Athens* 81, 251-295.
- Schlotzhauer 2006 Schlotzhauer, U., "Some Observations on Milesian Pottery", *Naukratis: Greek Diversity in Egypt. Studies on East Greek Pottery and Exchange in the Eastern Mediterranean*, (ed. A. Villing – U. Schlotzhauer), Oxford, 133-144.
- Schlotzhauer 2012 Schlotzhauer, U., "Teil 1. Untersuchungen zur archaischen griechische Keramik aus Naukratis", *Griechische Keramik des 7. und 6. Jhs. v. Chr. aus Naukratis und anderen Orten in Ägypten* (ed. U. Höckmann) *Archäologische Studien zu Naukratis* 3, Worms.
- Schlotzhauer 2014 Schlotzhauer, U. Die südionischen Knickrandschalen: eine chronologische Untersuchung zu den sog. Ionischen Schalen in Milet: Inaugural Dissertation zur Erlangung des Grades eines Doktors der Philosophie in der Fakultät für Geschichtswissenschaft der Ruhr-Universität Bochum, Bochum.
- Schlotzhauer – Villing 2006 Schlotzhauer, U. – Villing, A. "East Greek Pottery from Naukratis: The Current State of Research", *Naukratis: Greek Diversity in Egypt. Studies on East Greek Pottery and Exchange in the Eastern Mediterranean* (ed. A. Villing – U. Schlotzhauer), Oxford, 53-68.
- Solovyov 2007 Solovyov, S. L., "Archaic Berezan: Results of Recent Archaeological Investigations and its Historical Interpretation", *Frühes Ionien Eine Bestandsaufnahme, Panionion, Symposium Güzelçamlı, 26 September – 1*

- October 1999 (eds. J. Cobet – V. von Graeve – W. D. Niemeier –K. Zimmermann), *Milesische Forschungen* 5, 531-540.
- Şahin 2020a Şahin, F., “A ‘Kohl Box’ from the Cilician Plain in the Frame of the Analytical and Archaeological Evidence”. *Mediterranean Archaeology and Archaeometry* 20-1,173-187.
- Şahin 2020b Şahin, F., “Geç Tunç Çağı Kilikya-Kıbrıs İlişkilerine Yeni Bir Katkı: Tepebağ Höyük “White Slip II” Seramiği. A New Contribution to Cilicia-Cyprus Relations in the Late Bronze Age:Tepebağ Höyük “White Slip II” Pottery”, *Anadolu Prehistoryasına Adanmış Bir Yaşam: Jak Yakar’a Armağan-A Life Dedicated to Anatolian Prehistory: Festschrift for Jak Yakar* (eds. Barış Gür – Semra Dalkılıç), Ankara, 399-412.
- Şahin – Alkaç 2019 Şahin, F. – Alkaç, E., “Adana/Tepebağ Amphora Mühürleri”, *TÜBA-AR* 24, 111-132, 2019.
- Şahin – Alkaç 2020 Şahin, F. – Alkaç, E., “Banded Bowls from Tepebağ Höyük (Cilicia Pedias)”, *Adalya* 23, 133-174,
- Şenol 2007 Şenol, A. K., “Hellenistik Dönem’de Khios ve Lesbos Şarabının Mısır’a İhracatı”, *Arkeoloji Dergisi Arkeoloji Dergisi* IX-1, 103-128.
- Thalmann 1977 Thalmann, J. P., *Céramique trouvée à Amathonte. Greek Geometric and Archaic Pottery Found in Cyprus* (ed. E. Gjerstad), Stockholm, 65-86.
- Uzun 2007 Uzun, K., *Klazomenai Dalga Çizgili Seramiği*, Ege Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi İzmir.
- Uzun 2016 Uzun, K., “Klazomenai Dalgalı Çizgili Seramiği: M.Ö. 650-550”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 38, 97-124.
- Villing – Mommsen 2017 Villing, A. – Mommsen, H., “Rhodes and Kos: East Dorian Pottery Production of the Archaic Periode”, *The Annual of the British School at Athens* 112, 99-154.
- Wascheck 2008 Wascheck, F., “Fikellura-Amphoren und -Amphoriskoi von Milet. Ein Gefäßlager am Kalabaktepe?”, *Archäologischer Anzeiger* 2, 47-81.
- Walter-Karydi 1973 Walter-Karydi, E., *Samische Gefässe Des 6. Jahrhunderts v. Chr., Samos VI.I*, Bonn.
- Weinberg 1948 Weinberg, S. S., “A Cross-Section of Corinthian Antiquities (Excavations of 1940)”, *Hesperia* 17, 197-241.
- Yağcı 2003 Yağcı, R. “Problematising Greek Colonization in the Eastern Mediterranean in the Seventh and Sixts Centuries BC: The Case of Soli”, *Rough Cilicia New Historical and Archaeological Approaches* (eds. M. C. Hoff – R. F. Townsend), *Proceedings of an International Conference held at Lincoln. Nebeska. October 2007. 6-15*, Oxford.
- Yağcı 2013 Yağcı, R. “Soli/Pompeipolis 2001 Yılı Kazıları”, *KST* 24-1, 513-520.
- Yıldız 2013 Yıldız, V., *Akhamenid Dönemde Kilikya Bölgesi ve Yakın Çevresinde Attika Seramiği*, Selçuk Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi,Konya.
- Zoroğlu 1995 Zoroğlu, L., “Kelenderis 1992 Yılı ve Kazı ve Onarım Çalışmaları”, *KST* 15-2, 189-209.

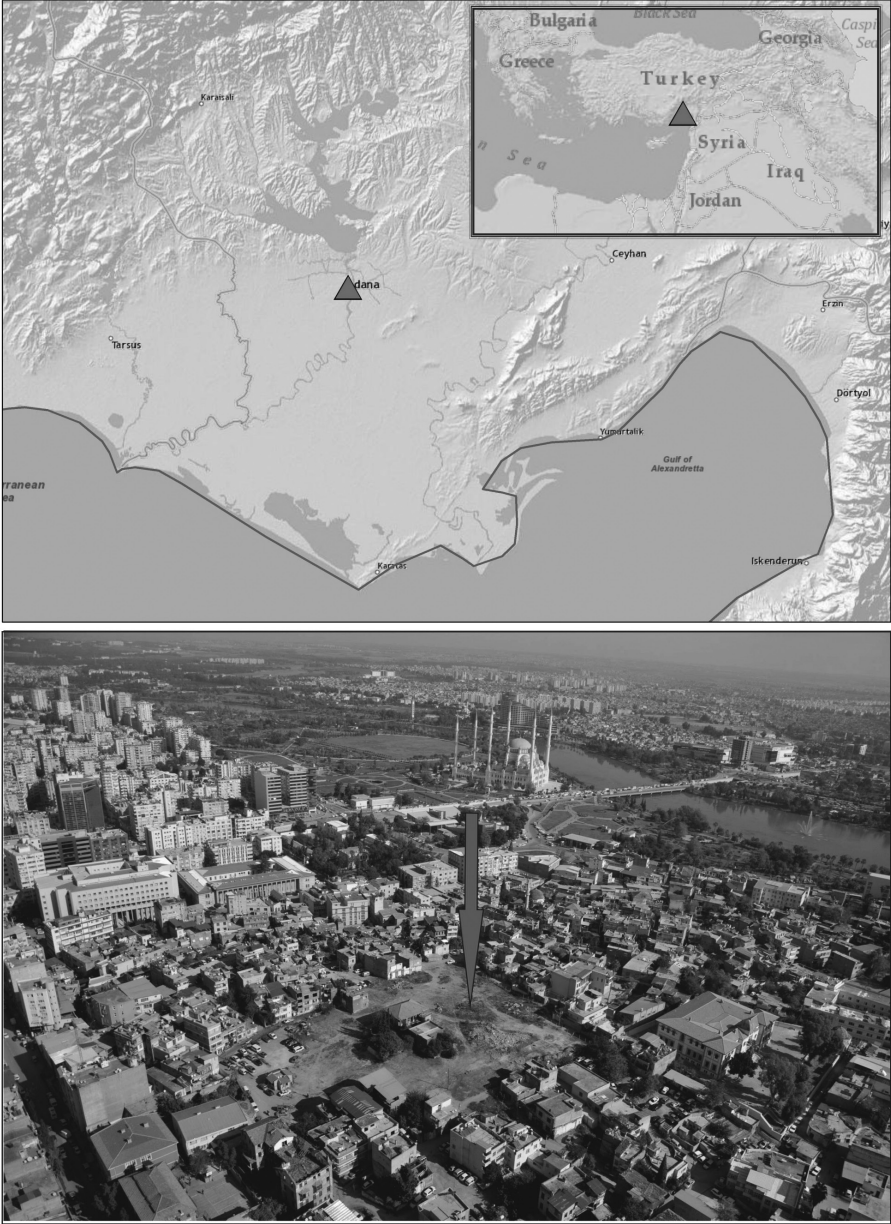

Fig. 1 Tepebağ Höyük'ün konumu ve havadan görünümü

Tepebağ Höyük Tabakalanması		
Tabaka	Evre	Dönem
I	1	Erken Cumhuriyet Dönemi
II	2	Geç Osmanlı Dönemi
	3	Erken Osmanlı Dönemi
III	4	Bizans-Roma Dönemi
IV	5	Hellenistik Dönem
	6	Klasik Dönem
V	7	Geç Demir Çağı/Arkaik Dönem
	8	Orta Demir Çağı
	9a	Erken Demir Çağı
	9b	Demir Çağın'a Geçiş
VI	10	Geç Tunç Çağı II

Fig. 2 Tepebağ Höyük kronoloji tablosu

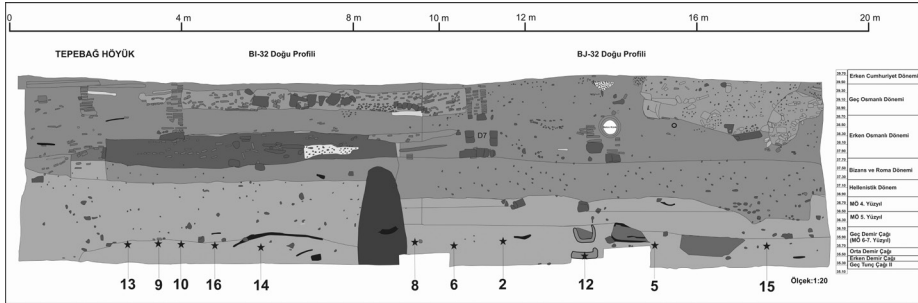

Fig. 3 Tepebağ Höyük BI/BJ 32 Açmaları doğu profili ve Batı Anadolu üretimi seramiklerin ele geçtiği seviyeler

Katalog No	Tip	Açma	Form	Tabaka	Evre	Tarih	Üretim Yeri
1		BI-30/116	Hydria	Tahribat	–	MÖ 6. yüzyıl	Kuzey İonia/Klazomenai
2		BJ-32/94	Krater	V	7	MÖ 6. yüzyıl	Kuzey İonia/Klazomenai
3		BJ-32/20	Dinos	Tahribat	–	MÖ 7. yüzyıl	Güney İonia/Miletos
4		BI-30/221	Oinokhoe	Tahribat	–	MÖ 7-6. yüzyıl	Güney İonia/Miletos
5		BJ-32/90	Amphora	V	7	MÖ 6. yüzyıl	Güney İonia/Miletos
6		BJ-32/92	Amphora	V	7	MÖ 6. yüzyıl	Güney İonia/Miletos
7		BJ-31/131	Yüksek Ayaklı Tabak	Tahribat	–	MÖ 6. yüzyıl	Lidya Bölgesi ?
8		BJ-32/108	İonia Kyliksi	V	7	MÖ 6. yüzyıl	Schlotzhauer Tip 9
9		BI-32/151	İonia Kyliksi	V	7	MÖ 6. yüzyıl	Schlotzhauer Tip 9
10		BI-32/151	İonia Kyliksi	V	7	MÖ 6. yüzyıl	Schlotzhauer Tip 9
11		BJ-32/152	İonia Kyliksi	V	7	MÖ 6. yüzyıl	Schlotzhauer Tip 9
12		BJ-32/152	İonia Kyliksi	V	7	MÖ 7-6. yüzyıl	Schlotzhauer Tip 10
13		BI-32/146	Amphora	V	7	MÖ 7-6. yüzyıl	Khios
14		BI-32/167	Amphora	V	7	MÖ 7-6. yüzyıl	Khios
15		BJ-32/119	Amphora	V	7	MÖ 7-6. yüzyıl	Khios
16		BI-32/172	Amphora	V	7	?	Kuzey İonia ?

Fig. 4 Tepebağ Höyük'ten ele geçen Batı Anadolu üretimi seramiklerin stratigrafik tablosu

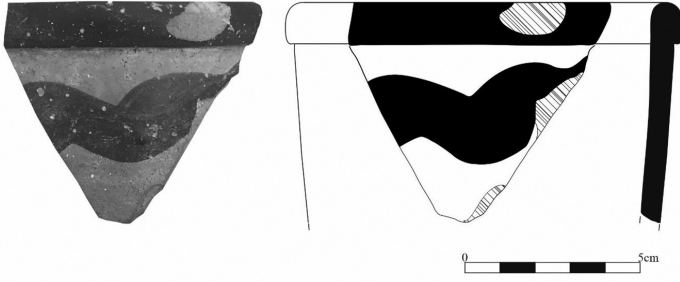

Fig. 5 Dalga Bezekli Hydria – Kuzey Ionia/Klazomenai

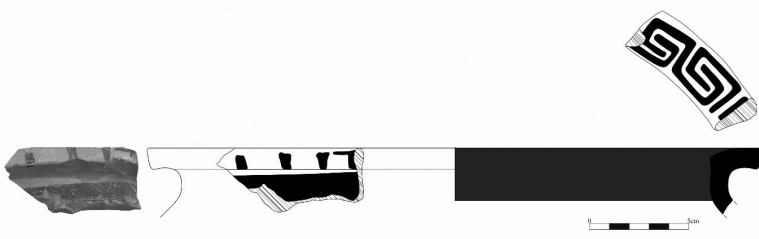

Fig. 6 Destekli Krater - Kuzey Ionia/Klazomenai

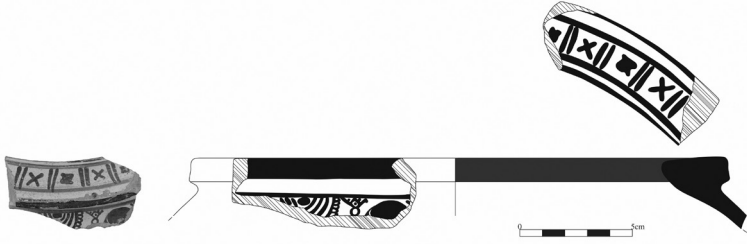

Fig. 7 Dinos – Güney Ionia/Miletos

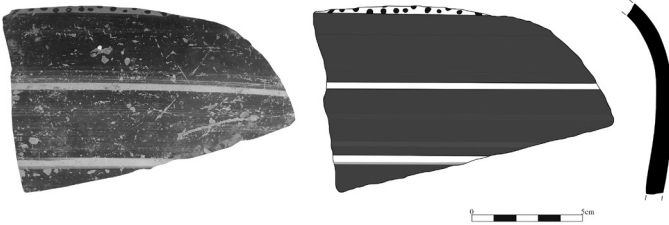

Fig. 8 Bantlı Oinokhoe - Güney Ionia/Miletos

Fig. 9 Masa Amphorasi - Güney İonia/Miletos

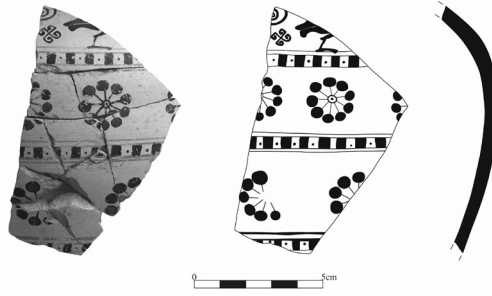

Fig. 10 Masa Amphorasi - Güney İonia/Miletos

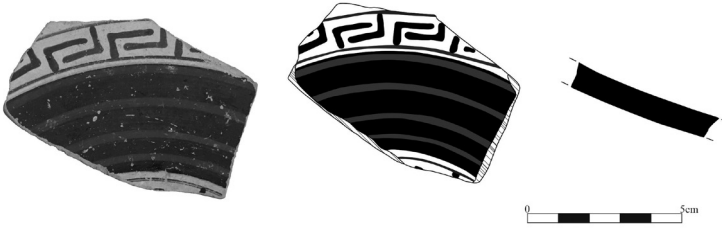

Fig. 11 Yüksek Ayaklı Tabak - Lydia Bölgesi (?)

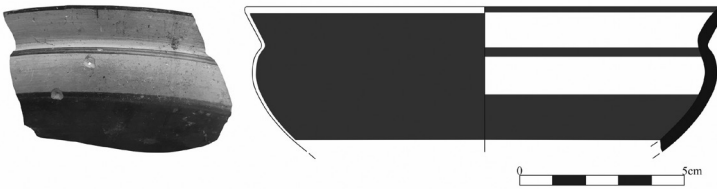

Fig. 12 İonia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

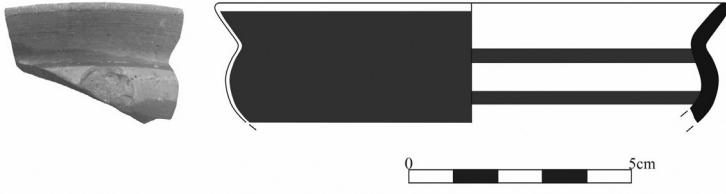

Fig. 13 Ionia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

Fig. 14 Ionia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

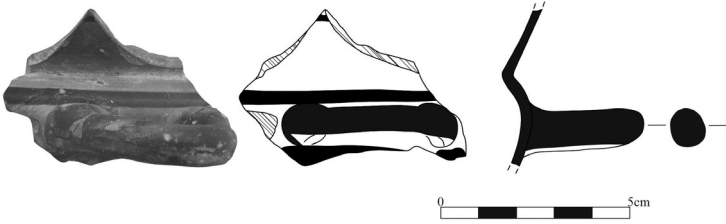

Fig. 15 Ionia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 9

Fig. 16 Ionia Kylikisi - Schlotzhauer Tip 10

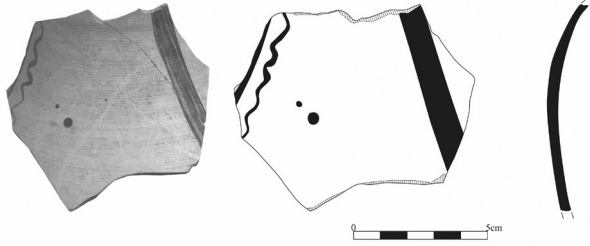

Fig. 17 Ticari Amphora - Khios

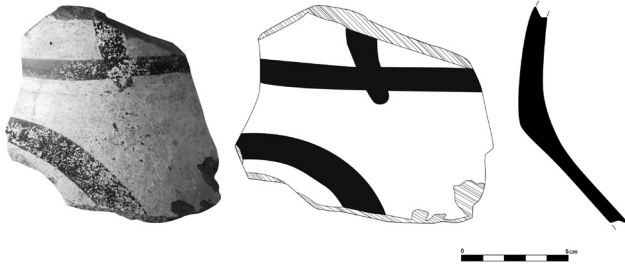

Fig. 18 Ticari Amphora - Khios

Fig. 19 Ticari Amphora - Khios

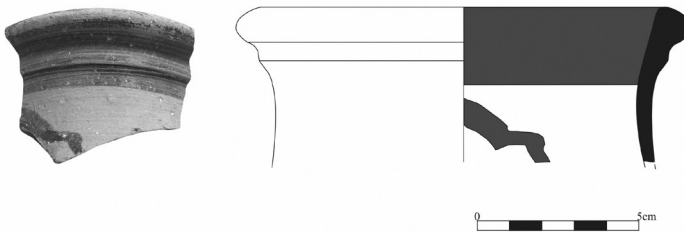

Fig. 20 Ticari Amphora – Kuzey Ionia ?